

ΕΙΔΟΣ: ΥΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ: ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11371
ΕΤΟΣ: 2000
ΦΕΚ: Β' 382/24.3.2000

ΘΕΜΑ: Κώδικας Δεοντολογίας Επαγγέλματος Συντηρητή Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του εδ. ββ της παρ. 6δ του άρθρου 9 του Ν. 2557/97 "Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης (ΦΕΚ Α/271).

β) Του άρθρου 13 του Π.Δ. 941/77 "Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών" (ΦΕΚ Α/320).

2. Το γεγονός ότι από την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Καταρτίζουμε τον Κώδικα Δεοντολογίας Επαγγέλματος Συντηρητή Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, ο οποίος έχει ως εξής:

Α. Γενικές Αρχές

Άρθρο 1

Ο Κώδικας Δεοντολογίας περιέχει τις αρχές, τις υποχρεώσεις και τη συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθεί αυστηρώς κατά την άσκηση του επαγγέλματός του ο Συντηρητής Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης ο οποίος κατέχει την Άδεια Ασκήσεως Επαγγέλματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2557/97 άρθ. 9 παρ. δ "Περί θεσμών μέτρων και δράσεων πολιτιστικής ανάπτυξης" (ΦΕΚ Α/271).

Άρθρο 2

Το επάγγελμα του Συντηρητή αρχαιοτήτων και έργων τέχνης είναι δραστηριότητα με χαρακτήρα δημοσίου συμφέροντος, αφού περιλαμβάνει επεμβάσεις σε πολιτιστικά αγαθά των οποίων η προστασία, στο μέγιστο ποσοστό τους ανήκει στο κράτος, αλλά και σε Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα και διέπεται από ειδική νομοθεσία. Συνεπώς πρέπει να ασκείται στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία των αντικειμένων πολιτιστικής κληρονομιάς των Εθνικών και των Κοινοτικών σχετικών Νόμων, καθώς και των συναφών Κανονισμών και Συμφωνιών, ειδικότερα σε ότι αφορά θέματα υγείας και κανόνων υγιεινής, ασφάλειας, ασφάλισης, απασχόλησης, κλοπής, παράνομης κατοχής, ιδιοκτησίας κ.λ.π.

Άρθρο 3

Ο Συντηρητής εργάζεται άμεσα επί των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, έχει δε προσωπική ευθύνη έναντι του κυρίου του έργου το οποίο συντηρεί, αλλά και ηθική ευθύνη έναντι του κοινωνικού συνόλου και των μελλοντικών γενεών, γενικότερα, που είναι εξ ορισμού οι κατ' εξοχήν

χρήστες των αγαθών της πολιτιστικής κληρονομιάς. Δικαιούται να εργάζεται χωρίς παρακώλυση, με πλήρη ελευθερία και ανεξαρτησία κινήσεων, αρνούμενος εκτέλεση εντολής που τεκμηριωμένα είναι αντίθετη με τους όρους ή το πνεύμα του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 4

Η μη συμμόρφωση προς τις αρχές, υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος Κώδικα Δεοντολογίας, συνιστούν αντιεπαγγελματική πρακτική η οποία δυσφημεί το επάγγελμα. Επιπλέον αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία επισύρουν πειθαρχικές κυρώσεις, ανεξάρτητα από κάθε άλλη τυχόν ευθύνη κατά τους κείμενους νόμους. Τα αρμόδια προς εκδίκαση πειθαρχικών παραπτωμάτων όργανα, η σχετική διαδικασία και οι κυρώσεις θα οριστούν μετά την σύσταση Επιμελητηρίου Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης. Σε πειθαρχική διαδικασία υπόκειται επίσης κάθε συντηρητής που καταδικάζεται αμετάκλητα για αυτουργία ή συμμετοχή σε ποινικό αδίκημα σχετικά με την επαγγελματική του δραστηριότητα.

Άρθρο 5

Με τους όρους αρχαιότητες, έργα τέχνης, αντικείμενα ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας, αγαθά πολιτιστικής κληρονομιάς, έργα, αντικείμενα κ.λ.π. οι οποίοι χρησιμοποιούνται στο κείμενο του παρόντα κώδικα, εννοούνται τα "κινητά ή ακίνητα πολιτιστικά αγαθά", των οποίων η συντήρηση και αποκατάσταση ανήκει στις αρμοδιότητες των Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης.

B. Υποχρεώσεις έναντι των "Έργων

Άρθρο 6

Ο Συντηρητής υποχρεούται να σεβαστεί την αισθητική, την ιστορική, την υλική και δομική αρτιότητα των αντικειμένων τα οποία αναλαμβάνει να συντηρήσει.

Άρθρο 7

Ο Συντηρητής και οι συνεργάτες του, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τον κοινωνικό χαρακτήρα που εμπεριέχει η χρήση των αντικειμένων που συντηρούν, τα οποία εξ ορισμού απευθύνονται σε ένα ευρύ σύνολο χρηστών.

Άρθρο 8

Ο Συντηρητής οφείλει να εργάζεται με τις υψηλότερες προδιαγραφές του επαγγέλματος, ανεξαρτήτως της τυχόν εκτιμούμενης αγοραστικής αξίας του έργου το οποίο συντηρεί. Συμβιβασμοί ως προς το περιεχόμενο του Κώδικα, δεν επιτρέπονται ούτε στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δυνατότητες του Συντηρητή περιορίζονται από αντικειμενικές συνθήκες κάτω από τις οποίες πρέπει ενδεχομένως να γίνουν επεμβάσεις συντήρησης. Σε περιπτώσεις εφαρμογής ειδικών τεχνικών για τη συντήρηση μεγάλων συνόλων διαφορετικών αντικειμένων, οι επεμβάσεις που επιλέγονται πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους και να σέβονται την ακεραιότητα όλων των επί μέρους αντικειμένων που τα συναποτελούν.

Άρθρο 9

Ο Συντηρητής πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν του όλες τις αρχές της προληπτικής συντήρησης και να εφαρμόζει τα αναγκαία προληπτικά μέτρα, προσαρμόζοντας το περιβάλλον στις ειδικές απαιτήσεις του έργου, πριν την εκτέλεση των κυρίως εργασιών συντήρησης αλλά και μετά από αυτήν. Οι επεμβάσεις συντήρησης πρέπει να περιορίζονται στην ελάχιστη αναγκαία αγωγή, η οποία πρέπει να εντάσσεται σε τεκμηριωμένο μεθοδολογικό πλαίσιο.

Άρθρο 10

Ο Συντηρητής οφείλει να χρησιμοποιεί προϊόντα, υλικά, τεχνικές και μεθόδους, που σύμφωνα με την σύγχρονη γνώση δεν βλάπτουν το αντικείμενο, τους ανθρώπους και το περιβάλλον. Οι επεμβάσεις καθώς και τα χρησιμοποιούμενα υλικά, πρέπει να είναι συμβατά με τα πρωτογενή

υλικά δομής του αντικειμένου, ευχερώς, απολύτως και ακινδύνως αντιστρέψιμα, δεν πρέπει να θίγουν την αυθεντικότητα του έργου και να παρακωλύουν μελλοντικές εξετάσεις, επεμβάσεις και αναλύσεις.

Άρθρο 11

Οι τυχόν συμπληρώσεις του έργου πρέπει να είναι απολύτως αιτιολογημένες και τεκμηριωμένες, να γίνονται με τα κατάλληλα υλικά, που πρέπει να είναι συμβατά με τα δομικά υλικά του έργου, να είναι αντιστρέψιμα και ευκόλως ανιχνεύσιμα με κοινές μεθόδους εξέτασης και να μη δημιουργούν συγχύσεις όσον αφορά την αυθεντικότητα του έργου.

Άρθρο 12

Τα έγγραφα και το εν γένει υλικό τεκμηρίωσης, πρέπει απαραίτητως να συνοδεύουν το συντηρούμενο ή συντηρημένο αντικείμενο και να περιλαμβάνουν τα διαγνωστικά στοιχεία από την εξέταση των δομικών υλικών που το αποτελούν, τα αίτια της διάβρωσής του και τους κινδύνους που συνεπάγεται η μη συντήρησή του, την αναλυτική περιγραφή των επεμβάσεων συντήρησης και των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και κάθε άλλη συναφή πληροφορία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της εργασίας. Τα στοιχεία αυτά είναι αναπόσπαστο μέρος του έργου και πρέπει να είναι διαθέσιμα σε κάθε νόμιμη πρόσβαση.

Άρθρο 13

Ο Συντηρητής αναλαμβάνει εργασίες συντήρησης των κατηγοριών αντικειμένων που αναφέρονται στην "Αδεια Ασκήσεως Επαγγέλματος και μόνον εφόσον α) διαθέτει την επαρκή γνώση και εμπειρία και β) η εφαρμογή της συγκεκριμένης επέμβασης συντήρησης αναδεικνύει όλα τα στοιχεία του έργου και να είναι προς το συμφέρον του.

Άρθρο 14

Ο Συντηρητής πρέπει να διευρύνει και να εμπλουτίζει συνεχώς τις γνώσεις του και τις ικανότητές του με σκοπό τη συνεχή ποιοτική βελτίωση της εργασίας του.

Άρθρο 15

Όταν είναι αναγκαίο ο Συντηρητής συνεργάζεται, στα πλαίσια ενός θεσμοθετημένου διεπιστημονικού πλαισίου για τη συντήρηση και προστασία των αγαθών της πολιτιστικής κληρονομιάς, με άλλους επιστήμονες, ειδικούς στην εφαρμοσμένη έρευνα και στην ανάλυση, ιστορικούς τέχνης, αρχαιολόγους κ.α. και συμπράττει στην πλήρη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με το συντηρούμενο έργο.

Άρθρο 16

Σε περιπτώσεις έκτακτης και επείγουσας ανάγκης κατά την οποία ένα έργο ή ένα σύνολο έργων διατρέχουν άμεσο κίνδυνο, ο Συντηρητής υποχρεούται να παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια, ανεξάρτητα από τον τομέα της ειδικότητάς του.

Άρθρο 17

Ο Συντηρητής δεν πρέπει να αφαιρεί υλικά από το αντικείμενο που συντηρεί εκτός αν αυτό είναι αναπόφευκτο για τη συντήρησή του ή παρεμβαίνει ουσιαστικά στην ιστορική ή αισθητική αξία του έργου. Τα υλικά που αφαιρούνται πρέπει να φυλάσσονται, αν είναι δυνατόν, και η διαδικασία να τεκμηριώνεται εγγράφως.

Άρθρο 18

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες η χρήση ενός έργου είναι ασύμβατη με θεμελιώδεις όρους και συνθήκες για την συντήρηση και την προστασία του, ο Συντηρητής οφείλει να προτείνει στον ιδιοκτήτη ή στον νόμιμο κάτοχό του, ως λύση την κατασκευή αντιγράφου, εισηγούμενος και τον κατάλληλο τρόπο κατασκευής του ώστε να μην κινδυνεύσει το πρωτότυπο.

Γ. Υποχρεώσεις έναντι του ιδιοκτήτη ή του νομίμου κατόχου του Έργου και έναντι ειδικών κατηγοριών έργου.

Άρθρο 19

Ο Συντηρητής υποχρεούται να ενημερώνει τον ιδιοκτήτη ή τον νόμιμο κάτοχο για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη συντήρηση και την προστασία του έργου και να προτείνει τα πλέον ενδεδειγμένα και πρόσφορα μέσα για την συνεχή φροντίδα του.

Άρθρο 20

Κάθε σύμβαση με τον πελάτη κύριο του έργου πρέπει να περιλαμβάνει.

- Αντικειμενική περιγραφή της κατάστασης του έργου
- Τεκμηριωμένη αναφορά στην αγωγή συντήρησης που θα εφαρμοσθεί.
- Τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Την τιμολόγηση της επέμβασης.
- Την έκταση και το είδος της επέμβασης.
- Τους όρους για την διασφάλιση της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Τους όρους ασφάλισης του έργου κατά τη διάρκεια της επέμβασης (κλοπή, πυρκαγιά, πλημμύρα, φυσικές καταστροφές όπως σεισμοί κ.λ.π.).
- Το χρονοδιάγραμμα της επέμβασης.
- Τις υπερβολαβίες που τυχόν θα ανατεθούν από τον Ανάδοχο Συντηρητή.
- Τον τρόπο παράδοσης των εργασιών.

Άρθρο 21

Ο Συντηρητής δεσμεύεται από τις αρχές και τους κανόνες της επαγγελματικής εχεμύθειας. Προκειμένου να αναφερθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο σε συγκεκριμένο έργο πρέπει να έχει την προηγούμενη συναίνεση του ιδιοκτήτη ή του νομίμου κατόχου του.

Άρθρο 22

Ο Συντηρητής πρέπει να λαμβάνει τα εύλογα μέτρα ασφάλειας των έργων τα οποία αναλαμβάνει να συντηρήσει.

Άρθρο 23

Ο Συντηρητής πρέπει να επιδεικνύει σεβασμό στα λείψανα και στα πολιτιστικά αγαθά που έχουν λειτουργική ή θρησκευτική σημασία και να είναι γνώστης των τυχόν ειδικών ηθικών ή κοινωνικών κανόνων, η τήρηση των οποίων είναι επιβεβλημένη στις περιπτώσεις αυτές.

Δ. Υποχρεώσεις του Κλάδου και του Επαγγέλματος

Άρθρο 24

Ο Συντηρητής πρέπει :

- Να διακατέχεται από πνεύμα σεβασμού και περιφρούρησης της ακεραιότητας, του κύρους και της αξιοπρέπειας των συναδέλφων του και του επαγγέλματος γενικότερα.
- Να μην υποτάσσει τις απαιτήσεις της επιστήμης και του επαγγέλματος στο ατομικό του συμφέρον ή στα συμφέροντα τρίτων.

- Να μην καλύπτει δια της υπογραφής του άλλα πρόσωπα αναρμόδια για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης.

Άρθρο 25

Ο Συντηρητής μέσα στα πλαίσια των γνώσεων, των ικανοτήτων του αλλά και του χρόνου και των μέσων που διαθέτει, συμμετέχει στην εκπαίδευση των νέων συναδέλφων του, να τους παρέχει τη δυνατότητα να επωφελούνται από την πείρα και τις γνώσεις του και να τους μεταχειρίζεται με τη συνήθη για τα μέλη του επαγγέλματος εκτίμηση και σεβασμό. Η επιμόρφωση του προσωπικού στις ειδικευμένες δραστηριότητες που περιλαμβάνει η Συντήρηση είναι εξαιρετικά σημαντική για την ανάπτυξη του επαγγέλματος.

Επίσης ο Συντηρητής είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της εργασίας που ανατίθεται στους εκπαιδευόμενούς του, έχει δε την συνολική ευθύνη για τις εργασίες συντήρησης που πραγματοποιούνται υπό την επίβλεψή του.

Άρθρο 26

Ο Συντηρητής πρέπει να συμβάλλει στην προαγωγή, την προβολή και την ανάδειξη της επιστήμης και του επαγγέλματος, παρέχοντας πληροφορίες, δημοσιεύοντας τα αποτελέσματα των εργασιών του και διαχέοντας τη γνώση και την εμπειρία του, η οποία αποτελεί τμήμα της κοινής πνευματικής κληρονομιάς που αποταμιεύθηκε σε διάστημα πολλών ετών. Οι αποδέκτες των πληροφοριών αυτών στις γραπτές ή προφορικές αναφορές τους οφείλουν να αναγνωρίζουν τις πηγές πληροφόρησής τους. Ο Συντηρητής πρέπει επίσης, όποτε καλείται, να συνδράμει με τις γνώσεις και την πείρα του τους δημόσιους λειτουργούς για την κατάρτιση ή βελτίωση διατάξεων επί θεμάτων Συντήρησης.

Άρθρο 27

Ο Συντηρητής πρέπει να περιβάλλει με ευρεία δημοσιότητα τους σκοπούς, την πρόοδο και τις επιτεύξεις του επαγγέλματος και να προωθεί την βαθύτερη κατανόηση και την ουσιαστικότερη γνώση της έννοιας της Συντήρησης και Αποκατάστασης των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, μεταξύ άλλων επαγγελμάτων και γενικότερα του κοινωνικού συνόλου.

Άρθρο 28

Τα πάσης φύσεως τηρούμενα αρχεία των συντηρημένων ή συντηρούμενων έργων, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του Συντηρητή ο οποίος είχε ή έχει την ευθύνη της συντήρησής τους και δημοσιεύονται από αυτόν. Δεν είναι ασύμβατη προς την παρούσα δεοντολογία ή κατοχύρωση και η εμπορική εκμετάλλευση μέσα σε θεμιτά και αξιοπρεπή πλαίσια που δεν αντιβαίνουν τις αρχές του Επαγγέλματος, μεθόδων, τεχνικών και υλικών που αποδεδειγμένως προέκυψαν από πρωτότυπη επιστημονική έρευνα του Συντηρητή.

Άρθρο 29

Το εμπόριο πολιτιστικών αγαθών που υπάγονται στην προστασία των διατάξεων του Αρχαιολογικού Νόμου, καθώς και η άμεση η έμμεση διευκόλυνση με σκοπό την αθέμιτη και παράνομη διακίνησή τους, είναι δραστηριότητες απολύτως ασύμβατες με το λειτουργήμα της Συντήρησης των Αρχαιοτήτων και των Έργων Τέχνης.

Ο Συντηρητής οφείλει να συνεργάζεται με τις αρμόδιες Αρχές στην προσπάθεια πρόληψης του φαινομένου της παράνομης εμπορίας και διακίνησης αγαθών της πολιτιστικής κληρονομιάς

Άρθρο 30

Ο Συντηρητής δεν πρέπει να χορηγεί γραπτές εκτιμήσεις για την χρηματική αξία ενός έργου, εκτός των περιπτώσεων κατά τις οποίες αυτό ζητείται από αρμόδια Δικαστική, Κυβερνητική ή άλλη Δημόσια Αρχή ή γίνεται στα πλαίσια νόμιμης συμμετοχής του σε επιτροπές που έχουν συσταθεί από αρμόδιες αρχές για τον σκοπό αυτόν.

Άρθρο 31

Στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας, ο Συντηρητής μπορεί να αποφαινεται για την αυθεντικότητα ενός έργου, αξιολογώντας όλα τα ενδεδειγμένα στοιχεία τα οποία έχει συλλέξει από οπτικές παρατηρήσεις (π.χ. μακροσκοπική ή μικροσκοπική), από αναλυτικές και άλλες διαγνωστικές μεθόδους στις οποίες υπεβλήθη το έργο.

Άρθρο 32

Για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και του κύρους του επαγγέλματος ο Συντηρητής πρέπει να υιοθετεί μόνο τα ενδεδειγμένα θεμιτά μέσα για τη διαφήμιση και την προβολή της εργασίας του, να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Μαρτίου 2000

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ